

УДК 547.72 + 547.78 + 547.85

СИНТЕЗ 2-ТІОКСОІМІДАЗОЛІДИН-4-ОНІВ З АРИЛФУРАНОВИМИ ЗАМІСНИКАМИ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ЇХНІХ ВЛАСТИВОСТЕЙ

О. Лесюк, В. Карп'як, Ю. Горак, Р. Литвин

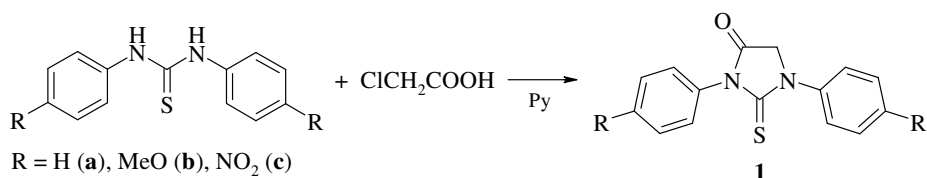
Львівський національний університет імені Івана Франка,
бул. Кирила і Мефодія, 6, 79005 Львів, Україна
e-mail: vvkaryak@gmail.com

Досліджено взаємодію 5-арилфурфуролів з 1,3-діарил-2-тіоксоімідазолідин-4-онами і з'ясовано, що реакція відбувається в оцтовій кислоті за наявності плавленого натрій ацетату, внаслідок чого утворюються похідні 5-арилфуранів, що містять імідазолідиновий фрагмент з виходами 42–69%. Вивчено властивості одержаних сполук і визначено, що під час їхньої циклоконденсації з 2-амінопіридином формується піримідиновий цикл. Вихідні 1,3-діарил-2-тіоксоімідазолідин-4-они одержані взаємодією N,N-діарилтіосечовин з монохлороцтовою кислотою у піридині з виходами 48–62%.

Ключові слова: 5-арилфурфуроли, 1,3-діарил-2-тіоксоімідазолідин-4-они, похідні імідазолідину, 2-амінопіридин, похідні піримідину.

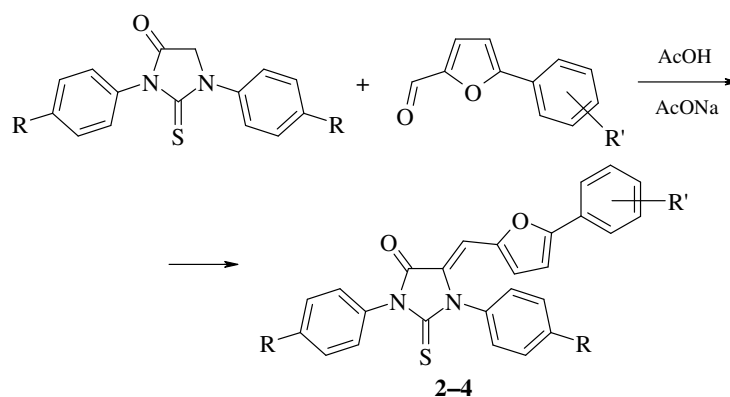
Відомо, що похідні 2-арилфуранів та сполуки, що містять імідазолідиновий чи піримідиновий цикли, мають високу біологічну активність. Серед них виявлено ефективні трансквілізатори, а також речовини, що мають протизапальну, протисудомну, антивірусну та іншу біологічну дію [1–3].

Для синтезу 2-тіоксоімідазолідин-4-онів з арилфурановими замісниками реакцією N,N-діарилтіосечовин з монохлороцтовою кислотою у піридині одержували 1,3-діарил-2-тіоксоімідазолідин-4-они **1a–c**:

Виходи, температури плавлення та результати елементного аналізу 1,3-діарил-2-тіоксоімідазолідин-4-онів **1a–c** наведено в табл. 1. Константи сполуки **1a** збігаються з літературними даними [3].

Досліджуючи взаємодію 5-арилфурфуролів з 1,3-діарил-2-тіоксоімідазолідин-4-онами **1a–c** в оцтовій кислоті за наявності плавленого натрій ацетату, ми виявили, що утворюються 1,3-діарил-2-тіоксо-5-(5-арил-фуран-2-іл-метил)-імідазолідин-4-они **2–4**:

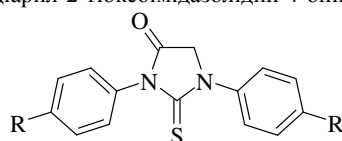

- 2: R = H, R' = 4-Me (**a**), 2-Cl (**b**), 2,5-Cl₂ (**c**), 2-NO₂ (**d**)
 3: R = MeO, R' = 4-Me (**a**), 4-F (**b**), 2-Cl (**c**)
 4: R = NO₂, R' = 2-Cl (**a**), 4-Br (**b**).

Константи та результати елементного аналізу сполук **2-4** наведено в табл. 2.

Таблиця 1

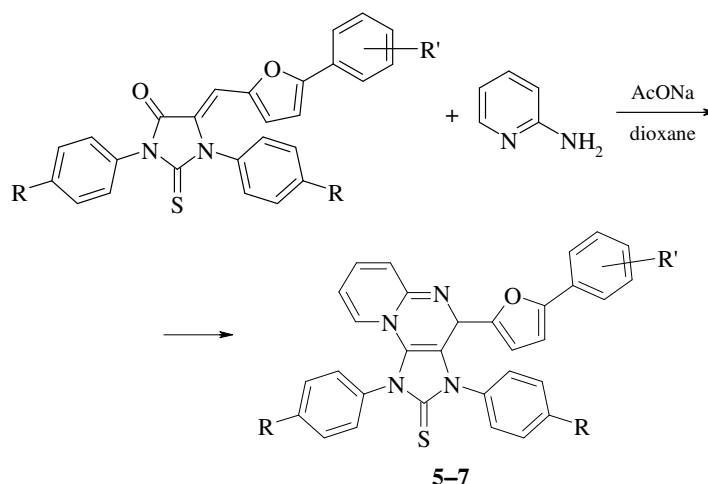
Виходи, температури плавлення та дані елементного аналізу
 1,3-діарил-2-тіоксоімідазолідин-4-онів **1a-c**

Номер сполуки	R	Вихід, %	T _{пл.} , °C	Знайдено, % N	Формула	Обчислено, % N
1a	H	52	97	10,30	C ₁₅ H ₁₂ N ₂ OS	10,44
1b	MeO	62	149	8,67	C ₁₇ H ₁₆ N ₂ O ₃ S	8,53
1c	NO ₂	48	177	15,50	C ₁₅ H ₁₀ N ₄ O ₅ S	15,64

Будову сполук доводили методом спектроскопії ЯМР ¹H. Наприклад, у спектрі сполуки **2c** є такі сигнали (δ, м. ч.): 6,49 (1H, д, J = 3,6 Гц, фуран), 6,77 (1H, д, J = 3,6 Гц, фуран), 6,97–7,69 (14H, м, CH=i Ar).

Вивчаючи властивості сполук **2-4**, ми виявили, що їхня взаємодія з 2-амінопіридином у діоксані за наявності плавленого натрій ацетату веде до утворення 4-[5-(R'-феніл)-2-фурил]-1,3-ди(4-R-феніл)-1,2,3,4-тетрагідропіrido[2,1-b]пурин-2-тіонів **5-7**, тобто до формування нового піримідинового циклу:

5: R = H, R' = 4-Me (**a**), 2-Cl (**b**), 2,5-Cl₂ (**c**), 2-NO₂ (**d**)

6: R = MeO, R' = 4-Me (**a**), 4-F (**b**), 2-Cl (**c**)

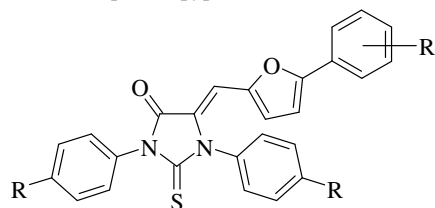
7: R = NO₂, R' = 2-Cl (**a**), 4-Br (**b**)

Будову отриманих сполук доводили методом спектроскопії ЯМР ¹H. Наприклад, у спектрі сполуки **5c** є такі сигнали (δ, м. ч.): 3,64 (1H, с, СН-N), 6,49 (1H, д, J = 3,6 Гц, фуран), 6,78 (1H, д, J = 3,6 Гц, фуран), 6,95–7,68 (17H, м, Ar).

Виходи, температури плавлення та дані елементного аналізу сполук **5-7** наведено в табл. 3.

Таблиця 2

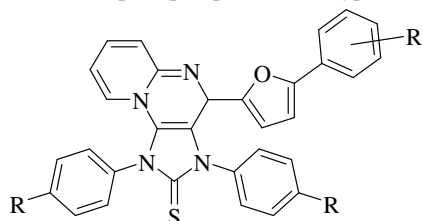
Виходи, температури плавлення та дані елементного аналізу 1,3-діарил-2-тіоксо-5-(5-арил-2-фурилметиліден)-імідазолідин-4-онів **2-4**

Номер сполуки	R	R'	Вихід, %	T _{пл.} , °C	Знайдено, % N	Формула	Обчислено, % N
2a	H	4-Me	67	133	6,29	C ₂₇ H ₂₀ N ₂ O ₂ S	6,42
2b	H	2-Cl	69	158	6,00	C ₂₆ H ₁₇ ClN ₂ O ₂ S	6,13
2c	H	2,5-Cl ₂	60	121	5,58	C ₂₆ H ₁₆ Cl ₂ N ₂ O ₂ S	5,70
2d	H	2-NO ₂	62	167	8,89	C ₂₆ H ₁₇ N ₃ O ₄ S	8,99
3a	MeO	4-Me	53	156	5,72	C ₂₉ H ₂₄ N ₂ O ₄ S	5,64
3b	MeO	4-F	48	169	5,49	C ₂₈ H ₂₁ FN ₂ O ₄ S	5,60
3c	MeO	2-Cl	42	143	5,51	C ₂₈ H ₂₁ ClN ₂ O ₄ S	5,42
4a	NO ₂	2-Cl	50	171	10,13	C ₂₆ H ₁₅ ClN ₄ O ₆ S	10,24
4b	NO ₂	4-Br	44	139	9,55	C ₂₆ H ₁₅ BrN ₄ O ₆ S	9,47

Таблиця 3

Виходи, температури плавлення та дані елементного аналізу 4-[5-(R'-феніл)-2-фурил]-1,3-ди(4-R-феніл)-1,2,3,4-тетрагідропіrido[2,1-b]пурин-2-тіонів **5-7**

Номер сполуки	R	R'	Вихід, %	$T_{пл}$, °C	Знайдено, % N	Формула	Обчислено, % N
5a	H	4-Me	63	180	10,80	C ₃₂ H ₂₄ N ₄ O ₃ S	10,93
5b	H	2-Cl	69	169	10,42	C ₃₁ H ₂₁ ClN ₄ O ₃ S	10,51
5c	H	2,5-Cl ₂	66	147	9,99	C ₃₁ H ₂₀ Cl ₂ N ₄ O ₃ S	9,87
5d	H	2-NO ₂	68	160	12,74	C ₃₁ H ₂₁ N ₅ O ₃ S	12,88
6a	MeO	4-Me	52	126	9,67	C ₃₄ H ₂₈ N ₄ O ₃ S	9,78
6b	MeO	4-F	43	136	9,81	C ₃₃ H ₂₅ FN ₄ O ₃ S	9,72
6c	MeO	2-Cl	48	154	9,59	C ₃₃ H ₂₅ ClN ₄ O ₃ S	9,45
7a	NO ₂	2-Cl	47	131	13,60	C ₃₁ H ₁₉ ClN ₆ O ₅ S	13,49
7b	NO ₂	4-Br	55	127	12,47	C ₃₁ H ₁₉ BrN ₆ O ₅ S	12,59

Експериментальна частина. Індивідуальність усіх сполук доводили методом ТШХ на незакріпленому шарі алюміній оксиду, використовуючи суміш елюентів гексан-ацетон (3:1). Спектри ЯМР ¹H записували на приладі Bruker (500 МГц) в розчиннику CDCl₃.

Синтез 1,3-дифеніл-2-тіоксоімідазолідин-4-ону (1a). У колбу вносили 2,28 г (10 ммоль) дифенілтіосечовини, 1,04 г (11 ммоль) монохлороцтової кислоти і 10 мл піридину, нагрівали її на водяній бані впродовж 1 год і спостерігали утворення осаду. Реакційну суміш залишали на 12 год за кімнатної температури, додавали 10 мл метанолу і кип'ятили ще впродовж 1 год, після охолодження виливали її на лід і додавали до неї, перемішуючи, хлоридну кислоту до настання кислої реакції. Отриманий продукт відфільтровували і перекристалізували з етанолу. Вихід – 1,4 г (52 %); $T_{пл} = 95-97$ °C.

Синтез сполук **1b, c** проводили аналогічно.

Одержання 1,3-дифеніл-2-тіоксо-5-[5-(2,5-дихлорофеніл)-2-фурилметиліден]-імідазолідин-4-ону (2c). До 2,68 г (10 ммоль) 1,3-дифеніл-2-тіоксоімідазолідин-4-ону додавали 2,41 г (10 ммоль) 5-(2,5-дихлорофеніл)фурфуролу, 1,2 г плавленого натрій ацетату і 30 мл крижаної оцтової кислоти. Суміш нагрівали впродовж 4 год, охолоджували, надлишок оцтової кислоти видаляли перегонкою, а залишок виливали на лід. Твердий продукт реакції відфільтровували, промивали водою і перекристалізували з етанолу. Вихід – 2,95 г (60 %).

Інші сполуки **2-4** одержано аналогічно.

Одержання 4-[5-(R'-феніл)-2-фурил]-1,3-ди(4-R-феніл)-1,2,3,4-тетрагідро-піридо[2,1-*b*]пурин-2-тіонів (5–7). У 30 мл діоксану розчиняли 10 ммоль відповідного 1,3-діарил-2-тіоксо-5-(5-арил-фуран-2-іл-метилен)-імідазолідин-4-ону (2–4), 0,94 г (10 ммоль) 2-амінопіридину і 2,0 г плавленого натрій ацетату. Суміш нагрівали впродовж 4 год, охолоджували і виливали в холодну воду. Отриманий осад відфільтровували, промивали водою і перекристалізовували з етанолу.

1. *Salem M. A. I., Madkour H. M. F., Marzouk M. I., Azab M. E., Mahmoud N. F. H.* Pyrimidinethiones (Part I): Utility of 2-thioxopyrimidin-6-(1H)ones as ring transformer in the synthesis of fused bi- and tri-cyclic heterocyclic compounds and their potential biological activities // *Phosphorus, Sulfur, and Silicon and the Related Elements*. 2008. Vol. 183. N 10. P. 2596–2614.
2. *Husain A., Ahmad A., Khan S. A., Asif M., Bhutani R., Al-Abbasi F. A.* Synthesis, molecular properties, toxicity and biological evaluation of some new substituted imidazolidine derivatives in search of potent anti-inflammatory agents // *Saudi Pharmaceutical Journal*. 2016. Vol. 24. N 1. P. 104–114.
3. *Nizamuddin, Khan M. H., Srivastava M. K., Tiwari S.* Synthesis and herbicidal activity of 1,3,10-triaryl-imidazolo[4,5-*e*]pyrido[1,2-*a*]-2,3,4,10-tetrahydro-pyrimidin-2-thiones // *Indian Journal of Chemistry (B)*. 2000. Vol. 39. N 11. P. 853–857.

SYNTHESIS OF 2-THIOXOIMIDAZOLIDIN-4-ONES CARRYING AN ARYLFURAN MOIETY AND THE STUDY OF THEIR PROPERTIES

O. Lesyuk, V. Karpyak, Yu. Horak, R. Lytvyn

*Ivan Franko National University of Lviv,
Kyryla & Mefodiya Str., 6, 79005 Lviv, Ukraine
e-mail: vvkarpyak@gmail.com*

Interaction between 5-arylfurfurals and 1,3-diaryl-2-thioxoimidazolidin-4-ones was investigated and it was found that the reaction proceeds in acetic acid in the presence of fused sodium acetate to form of 1,3-diaryl-2-thioxo-5-(5-arylfuran-2-yl methylene)-imidazolidine-4-ones in 42–69% yields. The properties of the obtained compounds are studied and was found that their cyclocondensation with 2-aminopyridine led to pyrimidine derivatives. Starting 1,3-diaryl-2-thioxoimidazolidin-4-ones are obtained by reaction of N,N-diarylthiourea with monochloroacetic acid in pyridine in 48–62% yields.

Key words: 5-arylfurfurals, 1,3-diaryl-2-thioxoimidazolidin-4-ones, imidazolidine derivatives, 2-aminopyridine, pyrimidine derivatives.

Стаття надійшла до редколегії 28.10.2016

Прийнята до друку 04.01.2017